

Liberalerna Järfällas budgetförslag 2026

Ny riktning för Järfälla

Fokus på skolan och en ny byggpolitik

Inledning och sammanfattning.....	4
En ny riktning för skolan - fokus på kunskap, trygghet och studiero.....	6
Inriktningsmål.....	9
Uppdrag.....	9
En ny riktning för byggpolitiken - den gröna trädgårdsstaden.....	10
Inriktningsmål.....	11
Uppdrag.....	12
En ny riktning för kommunens ekonomi - med ansvar för framtiden.....	13
Inriktningsmål.....	14
Uppdrag.....	14
En ny riktning för tryggheten - som gör skillnad på riktigt.....	15
Inriktningsmål.....	16
Uppdrag.....	16
Beslut som fattas genom Mål och budget.....	18
Ägardirektiv för Järfällahus AB uppdaterat 2024, ändringsförslag.....	18
Riktlinjer för god ekonomisk hushållning, ändringsförslag.....	20
Resultaträkning.....	21
Nämndernas budgetramar.....	22
Kommunstyrelsen.....	23
Utbildningsnämnden.....	24
Förskolenämnden.....	26
Kultur, demokrati och fritidsnämnden.....	27
Socialnämnden.....	28
Familjerättsnämnden.....	29
Tekniska nämnden.....	29
Miljö- och bygglovsnämnden.....	31
Investeringsbudget.....	32
Exploateringsbudget.....	33

Inledning och sammanfattning

Liberalernas budget för 2026 fokuserar på Järfällas tre stora utmaningar: de **låga resultaten** i skolan, den **kollapsade byggpolitiken** och den **skenande kommunskulden**. Vi tar ansvar för Järfällas framtid genom att se till att fler får egen sysselsättning och vågar prioritera det som är allra viktigast - omsorgen om våra barn och äldre. Så bygger vi ett starkare, tryggare och mer attraktivt Järfälla.

Genom en historiskt stor satsning på grundskolan och förskolan om **198,5 mkr** tar vi ett stort steg mot att återupprätta skolan efter åren under socialdemokratiskt styre med besparingar och otillräckliga uppräkningsar. Detta innebär bland annat **en rejäl höjning av elevpengen** i grundskolan med i genomsnitt 8% (84,5 mkr). Med detta möjliggör vi för att på sikt kunna införa **halvklasser i svenska och matematik i lågstadiet**, så att de elever som hamnar efter kan fångas upp tidigt.

Vi tillför också 6 mkr till den socioekonomiska pengarna för att höja skolresultaten i de skolor där utmaningarna är som allra störst. Utöver detta har Liberalerna en lång rad förslag och ambitionshöjningar för utbildningsverksamheten, som också fredas från besparingar. För Liberalerna kommer **skolan alltid först**.

Liberalerna har länge varit kritiska till den **snabba utbyggnaden av Järfälla** och varnat för att de ekonomiska kalkyler som legat till grund för utbyggnaden av kommunen varit orealistiska. Dessvärre har det visat sig att vi haft rätt i våra farhågor. De senaste årens snabba utbyggnad av kommunen har lett till en snabbt ökande kommunskuld som närmar sig **ohållbara nivåer**. Det som byggts har också ofta varit alltför ensidigt och ogenomtänkt.

Därför behövs det ett nytänk i byggpolitiken i Järfälla. Vi vill utveckla en **trädgårdsstad med småhus på Barkarbyfältet** som kompletterar den befintliga bebyggelsen i Barkarbystaden och Veddesta. På så vis skapar vi en levande och attraktiv stadsmiljö samtidigt som vi **värnar Järfällas karaktär** som en grön och naturnära kommun och vi bidrar till en ökad trygghet och minskad bostadssegregation. Trädgårdsstaden är också betydligt mer klimatsmart än betongstaden och kan därmed bidra till att Järfälla når miljö- och klimatmålen.

Utöver skolan är **omsorgen om våra äldre** en självklar del av den kommunala kärnverksamheten. Vi vill bygga ett trygghetsboende, säkerställa kontinuiteten i hemtjänsten och i samarbete med föreningslivet motverka ofrivillig ensamhet. Vi vill också stärka föreningslivets möjligheter att

motverka kriminalitet och utanförskap. Liksom med skolan fredar vi äldreverksamheten från besparingar.

Förutsättningen för dessa satsningar och för att Järfälla ska kunna säkerställa en god välfärd på sikt är **ordning och reda i ekonomin**. Dessvärre är Järfällas ekonomiska situation mycket bekymmersam. Efter flera års misskötsel är Järfälla på väg åt fel håll. Skulderna växer snabbt samtidigt som utgifterna ökar snabbare än inkomsterna. Trots detta väljer styret att fortsätta på den inslagna vägen med investeringar som ligger långt över den fastställda maximinivån, en ovilja att prioritera kärnverksamheten såsom skola, äldreomsorg och socialtjänst och en fortsatt expansiv byggpolitik som kommer leda till att kommunskulden fortsätter öka okontrollerat.

Därför föreslår vi **höjda resultatmål** och **minskade investeringar** för att undvika att kommunskulden fortsätter öka okontrollerat, vilket är nödvändigt för att trygga välfärden och kommunens långsiktiga finansiella stabilitet. Den lägre investeringstakten minskar kommunens upplåningsbehov med 672 mkr under de kommande åren. Sammantaget innebär Liberalernas budget ett **stärkt resultat** från styrets 1,41% till 1,83%, vilket är nödvändigt givet kommunens stora investeringar.

Slutligen anser vi inte att det är ansvarsfullt att sänka skatten i det utsatta läge som kommunen nu befinner sig i. Därför lämnar vi skattesatsen oförändrad. När vi har fått ordning på de fallande kunskapsresultaten i skolan och när kommunens ekonomiska kris är löst är vi för en skattesänkning, inte innan dess.

En ny riktning för skolan – fokus på kunskap, trygghet och studiero

Framtiden börjar i klassrummet. Ju fler barn som lämnar skolan med fullständiga betyg och gymnasiebehörighet, desto färre barn riskerar att hamna i utanförskap och kriminalitet. I en orolig tid, där vi ser allt fler unga i skolåldern dras in i gängbrottslighet, är därför skolan det viktigaste verktyget kommunen har för att bryta utanförskapet och skapa livschanser.

Den förra mandatperioden påbörjade vi ett utvecklingsarbete i skolan med fokus på trygghet, studiero och kunskapsresultat och avsatte också utökade resurser för att möjliggöra detta. Elevpengen höjdes och elevhälsoverksamheten fick också utökade resurser. Det ledde också till förbättrade resultat i skolans attitydundersökning och medarbetarundersökning samt ökande meritvärden.

De senaste årens besparingar inom skolan från det socialdemokratiskt ledda styret har dessvärre vänt den positiva utvecklingen i skolan. Resultaten i attitydundersökningen sjunker kraftigt, särskilt vad gäller trygghet och studiero. Järfälla ligger också långt efter våra grannkommuner och genomsnittet i länet vad gäller kunskapsresultaten.

Järfälla lägger betydligt mindre pengar på skolan jämfört med andra kommuner. Nationellt placerar sig Järfälla på plats 287 av 290 bland landets kommuner när det gäller resurstilldelning till grundskolan (årskurs 1-9) - alltså fjärde sämsta kommun i landet. Detta syns också i statistiken över lärartäthet och lärarlöner där Järfälla når låga resultat. Så länge vi som ligger betydligt lägre i lärarlöner jämfört med kringliggande kommuner så kommer vi fortsätta ha svårt att rekrytera och behålla erfarna och behöriga lärare i verksamheten.

De låga anslagen till skolan syns också i betygsresultaten. Elevers meritvärden ligger lågt jämfört med andra kommuner i länet och likaså andelen elever i årskurs 9 med godkända betyg, en andel som dessutom sjunkit kraftigt de senaste åren. 2024 lämnade 30,4% av eleverna i Järfällas skolor årskurs 9 utan att ha nått betygsriterierna i alla ämnen, vilket placerar Järfälla i bottenligan i länet.

Utöver ökade kunskapsresultat vill vi också se ökade resultat i den årliga attitydundersökningen som bland annat mäter elevers och lärares upplevda trygghet och studiero. Andelen elever som känner sig trygga i åk F-6 respektive åk 7-9 minskar. Minskningen är betydande och avviker tydligt från tidigare års resultat. Även andelen elever som upplever studiero har minskat och här har andelen mer än halverats i åk 7-9. Andelen elever som upplever att personalen agerar vid otrygga

situationer har också minskat tydligt. Det finns anledning att anta att dessa olika nyckeltal samverkar och den samlade bild som ges är mycket oroande. Därför ger vi utbildningsnämnden i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder för att öka tryggheten och studieron.

För oss är det tydligt - om vi ska vända den negativa utvecklingen i skolan behövs det mer pengar. Uppräkningen av elevpengen i styrets budget ligger endast marginellt över SKR:s prognos om pris- och löneökningar, vilket inte är i närheten av att återställa effekterna av de senaste årens nedskärningspolitik. Om vi på allvar vill se ökade resultat i skolan krävs det kraftigt ökade resurser både på kort och lång sikt.

Därför tillför vi 198,5 mkr till verksamheten i utbildningsnämnden, vilket är 57,9 mkr mer än i styrets budget. Denna historiska rekordsatsning på skolan innebär följande:

- > Elevpengen höjs med 8% vilket innebär en ökning om 84,5 mkr (41,7 mkr mer än i styrets budget).
- > Den socioekonomiska pengan utökas med 6 mkr i syfte att stärka kunskapsresultaten i våra socioekonomiskt utsatta områden och därmed minska risken för utanförskap och kriminalitet.
- > Vi satsar 6,4 mkr på en utökad sommarlovsskola för de elever som hamnat efter i undervisningen.
- > Vi avslår styrets förslag till effektiviseringar om 9,2 mkr

Med den kraftigt höjda elevpengen vill vi göra en kvalitetshöjande satsning på svenska och matematik. På sikt vill vi återinföra halvklasser i dessa ämnen i lågstadiet. Det ger lärarna betydligt bättre möjlighet att följa upp varje barns lärande och sätta in extra läs- och skrivträning för de elever som är i behov av det. Dessutom möjliggör det ett lugnare arbetsklimat för både elever och lärare. Forskningen visar att tidiga insatser är viktigt för att de barn som hamnat efter ska nå kunskapsmålen. Den satsning vi föreslår är kostsam men avgörande om vi på allvar vill hjälpa fler elever att klara skolan.

Vi vill också göra upp med tanken om att alla barn ska undervisas i storklass och i samma takt, oavsett förutsättningar, behov och eventuella diagnoser. Det har skapat orimliga förutsättningar för lärarkåren som omöjligen kan tillgodose 30 barns olika behov av stöd och hjälp. Vi vill istället göra årliga kunskapskontroller för att tidigt fånga upp de barn som hamnar efter i undervisningen och erbjuda dem undervisning i mindre grupp så de får en chans att komma ikapp. Idag sätts skolans stödinsatser huvudsakligen in först på högstadiet - när det ofta är för sent att lyfta betygen.

På gymnasiet vill vi se ett talangprogram alternativt talangspår i matematik och naturvetenskap, i samverkan med näringsliv och universitet/högskola. Syftet är att stärka Järfälla gymnasiums attraktivitet och förbättra studieresultaten. Genom ett samarbete med universitet/högskola ges

eleverna möjligheter till kunskapsutveckling och kan förberedas för och inspireras till vidare akademiska studier. En inspirationskälla kan vara den finska Utbildningsstyrelsens högskolesamarbetsmodell i Helsingfors. Därför ger vi utbildningsnämnden i uppdrag att utreda formerna för en sådan samverkan.

Vi ser också ett behov av att förstärka elevhälsoverksamheten. De senaste årens besparingar på elevhälsan och låga uppräkningskostnader av elevpengen gör att det finns ett behov av en resursförstärkning. Elevhälsoverksamheten är numera decentraliserad och den extra uppräkningskostnader av elevpengen vi gör möjliggör en utökning av elevhälsoverksamheten, vilket vi också ger utbildningsnämnden i uppdrag att verkställa. Vi vill särskilt prioritera arbetet med att minska den problematiska skolfrånvaron, där Järfälla dessvärre utmärker sig negativt jämfört med andra kommuner.

Skolmaten är en viktig förutsättning för att barnen ska orka koncentrera sig under hela skoldagen. Måltidsverksamheten har idag ett stort antal särkrav och detaljregleringar att förhålla sig till, vilket riskerar att förhindra det som är allra viktigast: att maten äts. Genom att förenkla regelverket kan vi se till att fler barn äter maten samtidigt som den är fortsatt nyttig och klimatsmart. Därför ger vi utbildningsnämnden i uppdrag att se över riktlinjerna för måltidsverksamheten, med den reformerade måltidsverksamheten i Luleå kommun som förebild.

Järfällas musikklasser lades ner under det tidigare socialdemokratiska styret. Det är en verksamhet som var mycket uppskattad och som finns i många andra kommuner i länet. Vi anser att musikklasser är en självklar och viktig del av skolan och ger därför förvaltningen i uppdrag att undersöka elevunderlag och kostnader för att återinföra verksamheten i Järfälla.

Att bryta det hedersrelaterade förtrycket är en av vår tids största frihetsfrågor. Hederskulturens normer och värderingar riskerar att begränsa barnen redan tidigt i livet. När barnet inte längre får leka med kompisar av motsatt kön, delta på klassutflykter eller följa med på simskola är det en signal om att något inte står rätt till. Kunskapen om hederskulturens normer och värderingar behöver öka inom både förskolan och grundskolan. Därför ger vi utbildningsnämnden i uppdrag att utbilda personalen i dessa frågor samtidigt som grundskolan ges i uppdrag att inventera förekomsten av hedersförtryck bland eleverna. Detta kan exempelvis ske genom den årliga attitydundersökningen.

Förskolenämnden slås ihop med utbildningsnämnden i syfte att få ett helhetsgrepp om den pedagogiska verksamheten. Förskolenämnden har haft få ärenden på agendan och sammanslagningen innebär både minskade kostnader för politikerarvoden och minskat dubbelarbete för förvaltningen. Totalt innebär sammanslagningen minskade kostnader om 5,4 mkr.

Förskolans roll för barns språk- och kunskapsutveckling är central. I förskolan lär sig barn det sociala samspelet, utvecklar sitt språk och stimuleras till lärande. Förskolan ska vara en plats med

trygg omsorg som förbereder barnen för skolan. Förskolan har en viktig roll när det gäller att utveckla barnens språk, särskilt för barn med annat modersmål än svenska. Det har pågått en pilotverksamhet i Kallhäll där man i samarbete med BVC besökt familjer med barn som inte går i förskolan och informerat om verksamheten. Erfarenheterna och resultaten av liknande verksamhet i andra kommuner är goda. Därför ger vi utbildningsnämnden och socialnämnden i uppdrag att i samverkan genomföra detta i hela kommunen.

Inriktningsmål

- > Kunskapsresultaten ska öka och överstiga genomsnittet för Stockholms län
- > Skolan ska präglas av trygghet och studiero och resultaten i attitydundersökningen ska förbättras

Uppdrag

- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att göra en kvalitetshöjande satsning på undervisningen i svenska och matematik i lågstadiet.
- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder för att öka tryggheten och studieron.
- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda ett talangprogram/talangspår i matematik och naturvetenskap vid Järfälla gymnasium i samverkan med näringsliv och universitet/högskola.
- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att ta fram förslag på hur överpresterande elever kan stimuleras och utvecklas, t.ex. genom avancerade undervisningsgrupper.
- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att utöka tillgängligheten till elevhälsoverksamheten.
- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att se över riktlinjerna för måltidsverksamheten i syfte att maten i första hand ska ätas, i andra hand vara nyttig och i tredje hand vara klimatsmart.
- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att i samverkan med socialnämnden inventera förekomsten av hedersrelaterat förtryck bland Järfällas elever och utbilda personalen i hedersrelaterat förtryck.
- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att i samverkan med socialnämnden bedriva uppsökande verksamhet i syfte att fler barn ska delta i förskoleverksamhet.
- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda elevunderlag och kostnader för att återinföra musikklasser i Järfälla.
- Förskolenämnden läggs ner och verksamheten flyttas in under utbildningsnämnden som därmed får ett samlat grepp om den pedagogiska verksamheten.

En ny riktning för byggpolitiken – den gröna trädgårdsstaden

De senaste åren har Järfälla varit en av Sveriges snabbast växande kommuner. Utbyggnaden har skett i en takt och i en skala som äventyrar kommunens finanser. Kommunskulden skenar och närmar sig 6 miljarder kronor och kommunens egna prognoser pekar på en kommunskuld för kommunkoncernen på en ohållbar nivå om 13-16 miljarder 2035. För att undvika detta behöver Järfälla omgående en ny inriktning på byggpolitiken.

Alla erfarenheter av tidigare stadsbyggnadsprojekt visar på vikten av att bygga blandat. Barkarbystaden har i snabb takt bebyggts med en tät stadsbebyggelse bestående av höghus i betong. Det är rimligt att det i de centrala delarna intill tunnelbana och pendeltåg byggs en tätare stadsliknande bebyggelse som också kan erbjuda ett attraktivt utbud av handel och service. Men det är också viktigt att den täta höghusbebyggelsen kompletteras med småhus längre ut från de centrala delarna. En blandad bebyggelse med olika boendeformer och olika höjd och skala på bebyggelsen bidrar till en ökad trygghet, attraktivitet och trivsel. Det möjliggör också för Järfällaborna att bo kvar i kommunen i livets alla olika skeenden.

Därför vill vi bygga en trädgårdsstad med småhus som kompletterar den stadsbebyggelse som byggts i Barkarbystaden och Veddesta. Med detta vill vi ställa om byggnationen i kommunen från höghus till småhus och revidera strukturplanerna för Barkarbystaden och Veddesta i enlighet med detta. Trädgårdsstaden kan möta önskningar om både marknära boende och gröna kvaliteter och samtidigt erbjuda närhet till stadens kvaliteter. Trädgårdsstaden är också betydligt mer klimatsmart än den täta kvartersstad i betong som hittills byggts i Barkarbystaden och har fler grönytor och en högre krontäckningsgrad. På så vis kan Järfällas karaktär som en naturnära och grön kommun även tas tillvara på i Barkarbystaden och Veddesta.

Med detta vill vi göra en total omläggning av kommunens exploateringspolitik. Utöver de kvalitéer som beskrivs ovan medför också den mindre täta bebyggelsen i trädgårdsstaden minskade exploaterings- och investeringsvolymerna. Därmed minskar kommunens finansiella risk. Den tidigare byggpolitiken har byggt på ett ensidigt fokus på att maximera volymerna och därmed markförsäljningsintäkterna, samtidigt som de direkta och indirekta kostnaderna som följer på exploateringen har ignorerats, vilket har försatt kommunen i en mycket bekymmersam finansiell situation. Det finns därmed många skäl till varför det krävs en ny riktning för exploateringspolitiken.

Samtidigt som vi lägger om inriktningen på nyexploateringen vill vi också värna våra befintliga bostadsområden. Därför säger vi nej till styrets planer på förtätning inne i kommunens befintliga småhusområden. De gröna kilar som finns i dessa områden är uppskattade rekreatiomsområden och erbjuder lektyr för barnen. Vi ger också kommunstyrelsen i uppdrag att utreda hur småhusområden med äldre detaljplaner kan värnas från exploatering som förändrar deras karaktär. Det kan exempelvis handla om att upphäva vissa av de äldre detaljplanerna i kommunen.

Jakobsbergs Centrum behöver en nystart. Tryggheten har länge varit ett problem i området och många butiker har flyttat ifrån centrumgallerian. Vi vill att Jakobsberg ska vara en trygg och attraktiv del av kommunen med ett brett serviceutbud och ger därför kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en plan för hur den negativa utvecklingen kan brytas. Exempelvis tror vi att det handlar om att tillföra fler ägda bostäder i området och om en upprustning av utemiljön.

Tillgången till parkeringsplatser är starkt begränsad i stora delar av kommunen, särskilt i våra nybyggnadsområden. Detta blir särskilt problematiskt för de som införskaffar elbil då detta försvårar och fördyrar möjligheten till laddning. Därför ger vi kommunstyrelsen i uppdrag att revidera parkeringsnormen.

En förutsättning för ny småhusbebyggelse är att anslutningsavgifterna för vatten och avlopp revideras, vilket vi ger som uppdrag till tekniska nämnden. Tekniska nämnden får också i uppdrag att ta fram en ny trafikstrategi som ska ta itu med den problematiska trafiksituation som uppstått, till stor del på grund av den stora nybyggnationen. Här ser vi särskilt problematiska trafikpunkter såsom Veddestakorset som särskilt angelägna att åtgärda.

En viktig faktor för att öka tryggheten och attraktiviteten i Barkarbystaden är att höja ambitionsnivån för renhållningen på gator och torg. Nedskräpning är idag ett stort problem i stadsdelen. Vi vill också förbättra tillgängligheten för gående i och mellan handelsområdet och Barkarbystaden. Därför ger vi tekniska nämnden i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder för att åstadkomma detta.

Inriktningsmål

- > Järfälla ska vara en attraktiv, grön och naturnära kommun med blandad bebyggelse
- > Exploateringen i Järfälla ska fokusera på den gröna trädgårdsstaden

Uppdrag

- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram ett förslag på trädgårdsstad med småhus vid Barkarbystaden och Veddesta.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att avbryta planerna på förtätning av bebyggelsen i kommunens småhusområden samt utreda hur småhusområden med äldre detaljplaner kan värnas från exploatering som förändrar dess övergripande karaktär.

- Kommunstyrelsen ges i uppdrag revidera kommunens parkeringsnorm, i syfte att öka antalet parkeringsplatser och säkerställa tillgången till laddningsplatser.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda hur Jakobsberg Centrum kan utvecklas avseende köpkraft, trygghet och attraktivitet.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa att den av staten utlovade lagfarten för Robothöjden erhålls, att staten ersätter kommunen för PFAS-sanering av Barkarbyfältet samt att den av staten utlovade påfarten mot E18 verkställs, och vid behov vidta nödvändiga juridiska åtgärder för att uppnå detta.
- Tekniska nämnden ges i uppdrag att ta fram förslag på reviderade anslutningsavgifter för VA, i syfte att möjliggöra småhusbebyggelse.
- Tekniska nämnden ges i uppdrag att ta fram en ny trafikstrategi i syfte att möta kommande kapacitetsbrister i vägnätet i förhållande till behoven samt analysera brister i nuvarande trafiksituation.
- Tekniska nämnden ges i uppdrag att ta fram förslag på hur nedskräpningen på gator och torg i Barkarbystaden kan motverkas samt förslag på hur tillgängligheten för gående kan förbättras i och mellan handelsområdet och Barkarbystaden.
- Tekniska nämnden ges i uppdrag att revidera taxa och bestämmelser för uteservering i syfte att underlätta för näringsidkare att skapa ett mer levande gaturum.

En ny riktning för kommunens ekonomi – med ansvar för framtiden

En långsiktigt hållbar ekonomi är avgörande för att Järfälla över tid ska klara av att tillhandahålla den högkvalitativa välfärd som Järfällaborna förväntar sig. Järfälla har en snabbt stigande låneskuld och en investeringstakt som är ohållbar. Denna utveckling behöver brytas för att kommunen inte ska hamna på obestånd. Genom tuffa prioriteringar kan vi klara detta utan att göra neddragningar i välfärden. Men för att lyckas med detta krävs det förmåga och vilja.

För att kommunens ekonomi ska vara hållbar långsiktigt är det viktigt att vi jobbar aktivt med kostnadskontroll. Detta innefattar att kontinuerligt följa upp hur Järfällas kostnader ser ut i jämförelse med andra kommuner. När vi inte agerar mot avvikande höga kostnader riskerar vi kvaliteten i kärnverksamheten. I detta sammanhang är kommunala taxor och avgifter också viktigt. Med anledning av detta är det viktigt att dessa är harmoniserade mot andra kommuner i Stockholmsregionen.

Järfälla har i över 20 år tappat i skattekraft. Det är mycket oroande och därför ger vi kommunstyrelsen i uppdrag att utreda de bakomliggande orsakerna samt föreslå åtgärder för att vända utvecklingen. Särskilt angeläget är detta med tanke på den kommande omläggningen av det kommunala skatteutjämningsystemet, där Järfälla kraftigt missgynnas.

Järfälla har antagit en ambitiös miljöplan med detaljerade målsättningar och långtgående krav. Det är positivt att Järfälla har höga ambitioner för miljöarbetet. Men det finns också flera problematiska komponenter i miljöplanen som är kraftigt kostnadsdrivande med liten eller ingen klimatpositiv effekt. Därför ger vi kommunstyrelsen i uppdrag att revidera miljöplanen så att den bättre överensstämmer med de nationella klimatmålen och där fokus ligger på åtgärder som ger reella klimateffekter.

Den pågående lågkonjunkturen kräver att kommunen inte låser sig vid dyra och onödiga projekt. Ett exempel på detta är den planerade om- och nybyggnationen av kommunhuset som sannolikt kommer att bli en mycket dyr affär. Genom att prioritera ned det kostsamma kommunhusprojektet och andra investeringar som inte är nödvändiga kan vi stärka våra bräckliga finanser samtidigt som kärnverksamheten kan värnas från besparingar.

De minskade investeringarna får flera positiva effekter. Det verksamhetsrelaterade resultatet ökar från 1,41% i styrets budget till 1,83%, samtidigt som behovet av nyupplåning minskar. Detta är

viktigt för att kunna hantera kommunens stora skulder och investeringar. I enlighet med detta föreslår vi även reviderade riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Det finns även ett behov av att se över de optimistiska prognoserna för exploateringsintäkter som bygger på antaganden om en snabb återhämtning i byggsektorn. Slutligen föreslår vi ytterligare revideringar av ägardirektiven för Järfällahus i syfte att säkerställa bolagets finansiella ställning. Dessa åtgärder är avgörande för att trygga välfärden och kommunens långsiktiga finansiella stabilitet.

Inriktningsmål

- > Järfälla ska ha en ekonomi i balans på kort och lång sikt
- > Järfällas skattekraft ska öka

Uppdrag

- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att banta kommunhusprojektet till en miniminivå.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda orsakerna till den fallande skattekraften
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att revidera miljöplanen.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa att kommunala särkrav inte ställs vid upphandlingar, inköp och investeringar.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att revidera finanspolicyn med inriktningen att i första hand amortera på kommunskulden samt att lånefinansiering av kapitalplaceringar inte tillåts.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda kostnader för inköp, upphandling och investeringar relativt länssnittet i Stockholms län samt föreslå åtgärder där Järfällas kostnader är högre än länssnittet.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att gå igenom respektive nämnds taxor och avgifter och föreslå justeringar där taxorna avviker från genomsnittet i länet, med undantag för avgifter som regleras av annan lagstiftning eller avtal.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att öka lokalbeläggningen i kulturhistoriskt värdefulla fastigheter genom omlokalisering från fastigheter med lågt kulturhistoriskt värde, som därmed kan avyttras.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att revidera Näringslivsstrategin med fokus på att utveckla kunskapsintensiva tjänstenäringar. Målsättningen är att skapa ett kunskapskluster som ökar kommunens attraktivitet och stärker skattekraften.

En ny riktning för tryggheten - som gör skillnad på riktigt

Järfälla ska vara en trygg och attraktiv kommun där alla människor ska kunna känna sig trygga när de rör sig i kommunen oavsett plats och tid på dygnet. Trygghetsarbetet är långsiktigt och kräver både förebyggande insatser och repressiva åtgärder. Trygghet handlar också om att Järfällaborna ska ha tillgång till en trygg välfärd och omsorg med god kvalitet.

Verksamheten inom Socialnämnden är under hård ekonomisk press, bland annat på grund av ökande kostnader för försörjningsstöd. Trots detta åläggs socialnämnden i styrets budget mycket stora besparingar i form av effektiviseringar (30,7 mkr), samtidigt som nämnden inte får kompensation för minskad schablonersättning från Migrationsverket (19 mkr). Detta innebär sammantaget ett effektiviseringsbeting om 49,7 mkr. Vi ser inte att det är möjligt att genomföra en så pass stor effektivisering utan dramatiska konsekvenser för verksamheten.

Därför väljer vi istället att omprioritera resurserna inom socialnämnden i syfte att värna kärnverksamheten. Genom att banta ner ineffektiva arbetsmarknadsinsatser som inte skapar varaktiga anställningar och som dessutom inte är ett kommunalt ansvar frigör vi 18 mkr. Vi väljer också att avveckla de kommunala sommarjobb insatserna (6,4 mkr) och flyttar dessa medel till utbildningsnämnden som får i uppdrag att anordna utökad lovskola för de barn som hamnat efter i undervisningen.

En alltför stor andel av Järfällaborna i arbetsför ålder är inte självförsörjande. Det är viktigt att det utanförskapet bryts. Därför ger vi socialnämnden i uppdrag att ta fram en strategi för att öka antalet Järfällabor som har egen försörjning.

En kvalitativ omsorg och omvårdnad om våra äldre är en viktig del av den kommunala kärnverksamheten. I takt med att befolkningen åldras ökar behovet av fler boenden som är anpassade för äldre - gärna med naturnära placering. Inte minst ser vi ett stort behov av att etablera ett trygghetsboende i Järfälla. Efterfrågan på denna typ av boende är stor och utbudet av liknande boenden i kommunen är mycket litet.

Vi ser också ett stort behov av att förbättra kontinuiteten i hemtjänsten. Målsättningen ska vara att antalet olika personer som besöker hemtjänsttagaren ska vara så få som möjligt, för att på så vis öka tryggheten. Formerna för hur detta ska åstadkommas får socialnämnden i uppdrag att utreda.

Ofrivillig ensamhet är ett stort problem, särskilt i den äldre befolkningen. Här tror vi att föreningslivet kan bidra med kloka idéer och verksamhet för att motverka detta. Socialnämnden får i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder i samverkan med det ideella föreningslivet.

Föreningslivet och verksamheten inom kultur- demokrati- och fritidsnämnden har en viktig uppgift att fylla när det gäller att motverka kriminalitet och rekrytering av barn och unga till brottslighet. Dessa verksamheter kan också ge viktiga bidrag i arbetet mot hedersförtryck, våld i nära relationer och våldsbejakande extremism. Därför ger vi kultur- demokrati- och fritidsnämnden i uppdrag att tillsammans med socialnämnden stärka föreningslivets kunskaper inom dessa områden. Vi vill också att nämnden säkerställer att de föreningar som uppbär stöd från kommunen verkar för demokratiska värderingar och jämställdhet.

Inriktningsmål

- > Järfälla ska vara en trygg och attraktiv kommun att leva, verka och vistas i samt erbjuda en välfärd och omsorg med god kvalitet
- > Inga utsatta områden ska finnas i Järfälla 2027

Uppdrag

- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en kommunövergripande strategi samt åtgärder för att öka antalet Järfällabor som är i egen försörjning.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att anvisa mark för trygghetsboende i kommunen.
- Socialnämnden ges i uppdrag att utreda samt ta fram åtgärdsförslag kring hur kontinuitet inom hemtjänsten kan utvecklas.
- Socialnämnden ges i uppdrag att i samverkan med ideella föreningar ta fram åtgärder för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre.
- Socialnämnden ges i uppdrag att utöka arbetet för att stärka förtroendet för socialtjänstens verksamheter i Järfälla. Syftet är att nå fler familjer och individer i behov av stöd.
- Kultur- demokrati- och fritidsnämnden ges i uppdrag att i samverkan med socialnämnden stärka barn- och ungdomsföreningarnas kunskaper i syfte att motverka kriminalitet och rekrytering av barn och unga till brottslighet.
- Kultur- demokrati- och fritidsnämnden ges i uppdrag att i samverkan med socialnämnden stärka barn- och ungdomsföreningarnas kunskaper om hedersförtryck, våld i nära relationer och våldsbejakande extremism.
- Kultur- demokrati- och fritidsnämnden ges i uppdrag att öka uppföljning och att säkerställa efterlevnad av kriterierna för utbetalda föreningsbidrag i syfte att säkerställa att föreningarna som uppbär stöd från kommunen verkar för demokratiska värderingar och jämställdhet.

Beslut som fattas genom Mål och budget

(som avviker från styrets förslag)

1. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas och kommunstyrelsens kommunbidrag i enlighet med Liberalernas förslag.
2. Kommunfullmäktige fastställer kommungemensamma inriktningar och uppdrag som riktas till nämnder i enlighet med Liberalernas förslag.
3. Kommunfullmäktige fastställer resultatbudget och investeringsbudget i enlighet med Liberalernas förslag.
4. Kommunfullmäktige fastställer Ägardirektiv för Järfällahus AB i enlighet med Liberalernas ändringsförslag.
5. Kommunfullmäktige fastställer Riktlinjer för god ekonomisk hushållning enligt Liberalernas ändringsförslag.

Ägardirektiv för Järfällahus AB, ändringsförslag

2.1 Stadsutveckling:

- Bolaget ska utreda olika möjligheter att stärka likviditeten, *inkluderande försäljning av byggrätter syftande till byggnation av bostadsrätter.*

2.1 Social hållbarhet:

- Se över möjligheten att möjliggöra för *personer utsatta för våld i nära relationer samt för hedersförtryck* att kunna teckna hyresavtal med försörjningsstöd som inkomst, efter en särskild individuell prövning. Formerna för att säkerställa att en individ tillhör målgruppen ska ingå i översikten.

2.1 Bolaget och ekonomi:

- Renovera i befintligt bestånd i en nivå som säkerställer fastigheternas marknadsvärde och hyresgästernas rätt till ändamålsenliga bostäder. *I fall där en fastighet är i så pass eftersatt skick att renovering inte är ekonomiskt försvarbart ska bolaget istället planera för rivning och nybyggnation av ägda boendeformer i syfte att öka områdets attraktivitet.*

Reviderade riktlinjer för god ekonomisk hushållning

4.1 Verksamhetsrelaterat resultat

Före år 2027

Verksamhetsrelaterat resultat ska stärkas från dagens nivå och ska i genomsnitt över 5 år uppgå till minst 1 % av skatter, utjämning och generella bidrag.

För att kunna hantera konjunktursvängningar är det möjligt att ett enskilt år understiga 1 % i resultatmål. Det är under förutsättning att det reala skatteunderlagets utveckling i riket beräknas vara lägre än tioårssnittet.

Från år 2027

Verksamhetsrelaterat resultat ska fortsätta stärkas och ska i genomsnitt över fem år uppgå till minst 2 %. För att kunna hantera konjunktursvängningar är det möjligt att ett enskilt år understiga 2 % i resultatmål. Det är under förutsättning att det reala skatteunderlagets utveckling i riket beräknas vara lägre än tioårssnittet.

Ett enskilt år ska det verksamhetsrelaterade resultatet alltid som lägst uppgå till 1 %. För att skapa utrymme för lägre resultat i en lågkonjunktur behöver kommunen eftersträva att budgeterat resultat i en högkonjunktur överstiger 3 %.

Resultaträkning

mnkr	Prognos 2025	Styrets budget 2026	Liberalernas budget 2026
Verksamhetens intäkter	2119,0	2843,9	2843,9
Verksamhetens kostnader	-7051,0	-7914,5	-7903,0
Avskrivningar	-492,0	-557,0	-555,6
Verksamhetens nettokostnad	-5424,0	-5627,6	-5614,7
Skatteintäkter	4757,0	5004,2	5017,2
Uljämning och generellt statsbidrag	1270,0	1219,5	1219,5
Verksamhetens resultat	603,0	596,1	622,1
Finansiella intäkter	73,0	41,3	41,3
Finansiella kostnader	-231,0	-238,2	-238,1
Resultat efter finansiella poster	445,0	399,2	425,3
Extraordinära poster	-46,0	0	0,0
Årets resultat	398,0	399,2	425,3
Varav exploateringsresultat	129,0	311,4	311,4
Verksamhetsrelaterat resultat	315,0	87,8	113,9
Resultat i % av skatter	5,2%	1,4%	1,83%

Nämndernas budgetramar

mnkr	Budget 2025	Styrets budget 2026	Liberalernas budget 2026	Skillnad mot styret
Kommunstyrelsen	346,3	379,0	348,4	-30,6
Utbildningsnämnden	1 893,1	1 997,5	2 763,8	+57,9
Förskolenämnden (läggs ned)	672,2	708,4	-	-
Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden	263,1	272,4	262,1	-10,3
Socialnämnden	1 912,5	2 023,3	2 018,6	-4,7
Familjerättsnämnden	6,0	6,2	6,2	0
Tekniska nämnden	436,0	504,9	481,2	-23,7
Miljö- och bygglovsnämnden	14,5	14,7	14,7	0
Summa	5 204,1	5 906,5	5 895,1	-11,4

Kommunstyrelsen

mnkr	Budget 2025	Styrets budget 2026	Liberalernas budget 2026	Skillnad mot styret
Kommunstyrelsen	346,3	379,0	348,4	-30,6

Liberalernas justeringar jämfört med styrets budget:

Effektivisering avdelning Miljö, hälsa och hållbar utveckling -5,0

Minimera kommunala särkrav upphandling -15,6

Marknadsföring och kommunikation -4,0

Högre avtalsefterlevnad inköp/upphandling -6,0

Summa justeringar -30,6

Utbildningsnämnden

mnkr	Budget 2025	Styrets budget 2026	Liberalernas budget 2026	Skillnad mot styret
Kommunbidrag	1 893,1	1 997,5	2 763,8	-
Kommunbidrag (tidigare förskolenämnden)	672,2	708,4	-	-
Summa kommunbidrag	2 565,3	2 705,9	2 763,8	+57,9

Liberalernas justeringar jämfört med styrets budget:

Elevpeng +41,7

Socioekonomisk peng +6,0

Utökad sommarskola (ramväxling Socialnämnden) +6,4

Ingen generell effektivisering +6

Ingen bantning administration och lokaler +3,1

Förskolenämnden läggs ned -5,4

Summa justeringar +57,9

Kultur, demokrati och fritidsnämnden

mnkr	Budget 2025	Styrets budget 2026	Liberalernas budget 2026	Skillnad mot styret
Kommunbidrag	263,1	272,4	262,1	-10,3

Liberalernas justeringar jämfört med styrets budget:

Effektivisering föreningsstöd vuxna -4,6

Effektivisering kultur vuxna -5,2

Järfällafestivalen pausas -0,5

Summa justeringar -10,3

Socialnämnden

mnkr	Budget 2025	Styrets budget 2026	Liberalernas budget 2026	Skillnad mot styret
Kommunbidrag	1 912,5	2 023,3	2 018,6	-4,7

Liberalernas justeringar jämfört med styrets budget:

Ingen generell effektivisering +30,7

Avveckling välfärdsjobb -18,0

Avveckling kommunala sommarjobb (ramväxling till utbildningsnämnden) -6,4

Fortsatt förstärkt fokus på granskning av underlag för ersättning till utförare för att motverka välfärdsbrott -5,0

Fortsatt översyn köpta platser för ändamålsenliga placeringar och hållbara kostnader samt motverka välfärdsbrott -4,0

Översyn geografisk spridning av utförare inom LOV med syfte att identifiera ökad samåkning samt alternativa färd sätt kopplat till turbundna resor -2,0

Summa justeringar -4,7

Familjerättsnämnden

mnkr	Budget 2025	Styrets budget 2026	Liberalernas budget 2026	Skillnad mot styret
Familjerättsnämnden	6,0	6,2	6,2	0

Inga budgetjusteringar föreslås jämfört med styrets budget.

Tekniska nämnden

mnkr	Budget 2025	Styrets budget 2026	Liberalernas budget 2026	Skillnad mot styret
Tekniska nämnden	436,0	504,9	481,2	-23,7

Liberalernas justeringar jämfört med styrets budget:

Effektivisering park -16,6

Effektivisering fastighet och drift -5,1

Samordning sopbilar och inköp kärl inom SÖRAB -2,0

Summa justeringar -23,7

Miljö- och bygglovsnämnden

mnkr	Budget 2025	Styrets budget 2026	Liberalernas budget 2026	Skillnad mot styret
Miljö- och bygglovsnämnden	14,5	14,7	14,7	0

Inga budgetjusteringar föreslås jämfört med styrets budget.

Investeringsbudget

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Summa
Styret	1324	1397	1187	1104	1286	1371	7669
Liberalerna	1300	1272	955	943	1215	1312	6997
Differens kr	-24	-125	-232	-161	-71	-59	672
Differens %	2%	9%	20%	15%	5%	4%	

Genom minskade icke-kritiska investeringar, såsom en minskad omfattning av kommunhusprojektet, kan investeringarna minskas med 671,6 mkr, vilket innebär minskade kostnader för räntor och avskrivningar om 85,5 mkr under perioden.

Summa minskade investeringar: 671,6 mkr

Summa minskade avskrivningar: 72,8 mkr

Summa minskade räntekostnader: 12,7 mkr

Summa resultatpåverkan perioden: 85,5 mkr

Genomsnittlig årlig minskning av investeringar: 9%

Exploateringsbudget

Exploateringsintäkterna har under flera år kraftigt överprognostiserats. Vi bedömer risken för framflyttade eller uteblivna exploateringsintäkter som mycket hög, både i närtid och på längre sikt. En minskande inflyttning till landet och länet, minskande födelsekullar och ett osäkert konjunkturläge är flera riskfaktorer som riskerar att påverka prognoserna kraftigt negativt.

Därmed anser vi att de optimistiska antagandena i exploateringsbudgeten behöver revideras. Detta illustrerar också väl behovet av ett omtag i byggpolitiken, som skulle innebära en lägre takt i exploateringen och därmed också en mer hållbar utveckling av kommunskulden.

